

Nr 222.

Av herr **Östlund m. fl.**, om tilläggsanslag för bestridande av rese- och traktamentskostnader för befattningshavare hos Norrbottens och Västerbottens läns hushållningssällskap.

I nionde huvudtiteln (punkt 86) anföres att lantbruksstyrelsen i samband med hemställan om anslag för hushållningssällskapens omkostnader framhållit, att nämnda anslag är i knappaste laget samt att det, därest den genom omorganisationen avsedda utvidgningen av sällskapens verksamhet på driftsrationaliseringens område skall komma till stånd, är ofrånkomligt, att sällskapen äga nödiga ekonomiska resurser för att kunna bedriva ett energiskt och målmedvetet arbete på ifrågavarande område. Lantbruksstyrelsen har dock med hänsyn till det statsfinansiella läget avstått från att framställa yrkande om en uppräknig av omkostnadsanslaget.

Enligt kungl. kungörelsen av den 5 december 1947 (nr 928) angående fördelning av ifrågavarande anslagsmedel skall denna ske så, att ett *grundbelopp* av 15 000 kronor tillföres varje sällskap. Av återstoden skola å sällskapen fördelas *tre tiondelar* efter den med jordbruk och fiske sysselsatta folkmängden inom sällskapens områden, *två tiondelar* efter den övriga folkmängden inom samma områden, dock att, där stad inom sådant område har mera än 10 000 invånare, av överskjutande invånarantalet skola medräknas allenast tjugo procent, *fyra tiondelar* efter antalet brukningsdelar inom områdena samt *en tiondel* efter områdenas totalareal.

Nämnda fördelningsgrunder innebära icke någon prövning av de enskilda hushållningssällskapens ekonomiska ställning eller deras behov av medel för verksamhetens upprätthållande. Såväl inom Norrbottens som inom Västerbottens läns hushållningssällskap råda för närvarande betydande svårigheter beträffande verksamhetens ekonomisering. Detta sammanhänger framför allt med att avsevärda belopp åtgå för bestridandet av rese- och traktamentskostnader för den fältarbetande personalen. De båda nordligaste länen representera som bekant tillsammans över tredjedelen av vårt lands totala ytvidd. Glesbebyggelsen samt de stora avstånden föra med sig, att kostnaderna för befattningshavarnas resor bli synnerligen betungande för sällskapen. Härtill kommer att antalet såväl jordbrukskonsulenter som framför allt instruktörer inom Norrbottens och Västerbottens län är avsevärt större än inom övriga län. Inom Norrbottens län finnas sålunda för när-

varande 12 och inom Västerbottens län 10 med statsmedel avlönade jordbruksinstruktörer. Som jämförelse kan nämnas att endast fem av de övriga hushållningssällskapen i landet ha 4—5 instruktörsbefattningar, fyra sällskap ha 3 befattningar under det att resterande femton sällskap ha 1—2 med statsmedel uppehållna instruktörstjänster. Gällande fördelningsgrunder påverka icke de enskilda anslagsbeloppens storlek i förhållande till antalet resande tjänstemän. Det är därför uppenbart, att stora svårigheter måste uppstå inom de båda nordligaste länen att med nu utgående omkostnadsanslag tillgodose behovet av medel för rese- och traktamentskostnader.

Nämnda förhållanden ha också föranlett Norrbottens läns hushållningssällskap att i särskild skrivelse till jordbruksdepartementet av den 17 februari 1949 hemställa, att frågan om ändrade regler för fördelningen av sällskapens omkostnadsanslag måtte övervägas. Med tillfredsställelse konstateras att departementschefen funnit det önskvärt, att en särskild utredning i syfte att åvägabringa rättvisare fördelningsgrunder skall igångsättas.

Inom såväl Norrbottens som Västerbottens län ha under de senaste två åren måst genomföras avsevärda beskrningar i de för de resande tjänstemännen beräknade beloppen för rese- och traktamentskostnader. Samtidigt ha genom omorganisationen befattningshavarnas tjänstgöringsdistrikt avsevärt utvidgats. Vissa höjningar ha också författningssenligt måst genomföras beträffande såväl traktaments- som reseersättningsgrunderna. Beloppen för jordbruksinstruktörernas resor och traktamenten ha exempelvis under 1949 fixerats till 3 600 och 3 500 kronor per befattningshavare inom respektive Norrbottens och Västerbottens läns hushållningssällskap. De i staterna för tjänstemännens resor beräknade beloppen kunna icke anses svara mot det verkliga behovet, om befattningshavarnas tid i önskvärd grad skulle ägnas åt rådgivande verksamhet ute i bygderna. Nämnda arbetsuppgifter ha av angivna skäl i viss utsträckning hämmats, vilket måste anses olyckligt med hänsyn till att stort behov av just dylik upplysningsverksamhet föreligger inom ifrågavarande områden.

Inom såväl Norrbottens som Västerbottens län ha från hushållningssällskapens sida hänvändelser gjorts till respektive landsting med begäran om anslag till befattningshavarnas resor. Norrbottens läns landsting har icke ansett sig böra bifalla framställningen under motivering, att dylika kostnader syntes helt böra ersättas med statsmedel. Även inom Västerbottens läns landsting ansåg sig förvaltningsutskottet böra avstyrka framställningen. Sedan sällskapet emellertid framhållit, att ett avslag skulle innebära, att de redan förut reducerade beloppen för befattningshavarnas resor och traktamenten måste nedskäras med ytterligare 50 procent, varigenom för varje jordbruksinstruktör ett belopp av endast 1 750 kronor skulle stå till förfogande för innevarande år, bifölls framställningen av landstinget. I

samband härmed uttalade landstinget, att sällskapet borde hos statsmakterna göra framställning om anvisande av väsentligt högre omkostnadsanslag, så att tjänstemännen effektivt kunde utnyttjas för föreliggande arbetsuppgifter. De rådande fördelningsgrunderna borde också enligt landstingets mening snarast bli föremål för omarbetning.

Någon uppräknig av omkostnadsanslaget har icke skett i årets statsverksproposition, och den ifrågasatta utredningen förväntas näppeligen kunna bli föremål för behandling av årets riksdag. Det synes oss emellertid i hög grad angeläget, att den av hushållningssällskapen i berörda län bedrivna verksamheten icke hålles tillbaka av den anledningen, att medel saknas för fullt utnyttjande av tillgänglig personal.

Under återopande av det anförda få vi därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta att som tilläggsanslag för bestridandet av rese- och traktamentskostnader för hos Norrbottens och Västerbottens läns hushållningssällskap anställda befattningshavare under innevarande år anvisa ett belopp av 130 000 kronor att fördelas med 70 000 kronor till Norrbottens läns samt 60 000 kronor till Västerbottens läns hushållningssällskap.

Stockholm den 25 januari 1950.

Carl Östlund.

Ivar Jansson,
Kalix.

J. O. Gavelin.

Gösta Skoglund.

Magnus Nilsson.

Märta Boman.

O. E. Sandberg.

Ragnhild Sandström.

J. Helmer Johansson
i Norrfors.